

KS. MARIUSZ KLIMEK
Toruń, UMK

MARIAN SAWA — KOMPOZYTOR MUZYKI SAKRALNEJ

27 kwietnia 2005 r. w wieku 67 lat zmarł Marian Sawa — wybitny kompozytor, organista, improwizator i pedagog. Jest więc szczególną okazją, aby przybliżyć tę wyjątkową postać. Urodził się 12 stycznia 1937 r. w Krasnymstawie na Lubelszczyźnie. Muzyka towarzyszyła mu od pierwszych lat młodości. Ojciec, organista, dbał o zaszczepienie w młodym synu miłości do muzyki. Uczył go grać na pianinie, skrzypcach i organach. Nierzadko grywali razem podczas sprawowanych nabożeństw liturgicznych. Niewykluczone, iż stały kontakt z liturgią w wieku dziecięcym zapoczątkował w życiu kompozytora tyłoma wspaniałymi utworami sakralnymi. W wieku 15 lat podejmuje naukę w słynnej Salezjańskiej Szkole Organistowskiej w Przemyślu¹. Systematyczna nauka gry na organach, poznanie zasad muzyki, harmonii, kontrapunktu, a także liturgii sprawia, iż uczeń zaczyna wrastać w klimat muzyki liturgicznej, która odtąd na zawsze stanie się treścią jego życia. Okres szkoły przemyskiej Marian Sawa wspominał niejednokrotnie.

W Salezjańskiej Szkole Organistowskiej uczniowie byli zmuszeni żyć muzyką. Tam był na wszystko czas: na zajęcia szkolne, odrabianie lekcji, ćwiczenie na organach i innych instrumentach. Przewidziany był czas na popołudniowy odpoczynek i niedzielny spacer pod opieką jednego z księży. Do domu jeździliśmy tylko na święta i na wakacje. Lekcje solfeżu, harmonii i kontrapunktu mieliśmy prawie codziennie, w związku z czym zadania z tych przedmiotów musiałem odrabiać z dnia na dzień. Zajęcia prowadzone były w taki sposób, że nie można było ich nie polubić².

W 1955 r. otwiera się nowy rozdział w życiu kompozytora. Marian Sawa podejmuje naukę w Państwowej Szkole Muzycznej II st. im. Józefa Elsnera w Warszawie. Od tego momentu ze stolicą będzie związany do końca. W szkole trafia do klasy organów prof. Feliksa Rączkowskiego. W 1956 r. rozpoczął pracę jako organista w kościele garnizonowym (dzisiejsza Katedra Polowa Wojska Polskiego), przy ul. Długiej. Funkcję tę pełnił do 1966 r.³ W 1958 r. rozpoczyna studia w zakresie organów w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie u prof. Feliksa Rączkowskiego, zwieńczone dyplomem w 1963 r. Nie jest to koniec edukacji. W tym samym

---

¹ Salezjańską Szkołę Organową w Przemyślu ukończyło wielu słynnych organistów, m.in. prof. Feliks Rączkowski, który miał niemały wpływ na odkrywanie muzycznych talentów Mariana Sawy. W 1963 r. została zamknięta. Obecnie podobne szkoły istnieją w Lutomiersku i Szczecinie.

² M. WACHOLC, *Marian Sawa — kompozytor, organista, pedagog*, PPOw (1995), nr 7–8.

³ L.M. GORECKI, *Muzyka organowa Mariana Sawy*, omówienie płyty CD *Marian Sawa Organ Music – II*, Acte Préalable AP0068, Warszawa 2001.

roku podejmuje studia na wydziale kompozycji, początkowo pod okiem prof. Piotra Perkowskiego, później u prof. Kazimierza Sikorskiego. Dyplomowe dzieło Mariana Sawy to *Symfonia koncertująca* na organy, chór i orkiestrę.

Od 1966 r. aż do śmierci prowadził działalność pedagogiczną w warszawskim szkolnictwie muzycznym szczebla średniego i wyższego: od 1966 r. w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im. J. Elsnera (improwizacja organowa), od 1973 r. w Akademii Muzycznej im. F. Chopina (improwizacja organowa, harmonia, kontrpunkt na Wydziale Fortepianu, Klawesynu i Organów; akompaniament liturgiczny na specjalności Muzyka Kościelna na Wydziale Edukacji Muzycznej), w latach 1992–2003 na specjalności Muzykologia Teoretyczna i Stosowana Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (organy, akompaniament liturgiczny), a od 2002 r. w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 4 im. K. Szymanowskiego (improwizacja organowa)⁴.

Za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej Marian Sawa otrzymał w 1975 r. nagrodę Ministra Oświaty i Wychowania II stopnia, w 1969 r. nagrodę Ministra Kultury i Sztuki II stopnia, zaś w 1985 r. Złoty Krzyż Zasługi. Wiele nagród przyznanych mu zostało przez Komitet ds. Radia i Telewizji za piosenki dla dzieci⁵.

W 1969 r. artysta zdobył I nagrodę na zorganizowanym przez Związek Kompozytorów Polskich Konkursie Młodych Kompozytorów za utwór *Assemblage* na orkiestrę symfoniczną. Zwycięstwo w tym konkursie było wielką szansą dla młodego kompozytora, gdyż łączyło się z wyjazdem na półroczne stypendium do Paryża, umożliwiające pogłębienie studiów kompozytorskich u wybitnych francuskich pedagogów. Okoliczności życiowe uniemożliwiły jednak skorzystanie z tej możliwości⁶.

Marian Sawa prowadził kursy improwizacji organowej dla uczniów szkół średnich, a także seminaria na temat improwizacji organowej dla studentów akademii muzycznych. Prowadził także działalność organizacyjno-społeczną. W okresie studiów w PWSM był członkiem Koła Młodych ZKP, gdzie pełnił funkcję skarbnika (1966–1968), a następnie wiceprzewodniczącego Warszawskiego Koła Młodych (1968–1971). W latach 1997–1999 pełnił funkcję dyrektora artystycznego Oddziału Mazowieckiego PZChiO. Był członkiem Stowarzyszenia Autorów ZAiKS i Stowarzyszenia Musica Sacra. Wielokrotnie zasiadał w jury konkursów organowych, chóralnych i kompozytorskich, m.in.: II Powiatowe Spotkania Chórów i Zespołów Śpiewaczych (Mińsk Mazowiecki, 2004 r., przewodniczący jury), II i III Wrześniowe Spotkania z Pieśnią Chóralną im. Bohaterów Walk nad Bzurą w Sochaczewie (2002, 2003), I Konkurs Organistów „Pro Organo” w Warszawie (2003), II Konkurs Pol-

⁴ M.T. ŁUKASZEWSKI, *Sawa Marian*, w: A. GRONAU-OSIŃSKA (red.), *Almanach kompozytorów Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina*, t. II, Warszawa 2004, s. 131–200.

⁵ GORECKI, *dz. cyt.*

⁶ WACHOLC, *art. cyt.*, s. 108.

skiej Muzyki Organowej XX wieku w Legnicy (1998), IV Konkurs Polskiej Muzyki Organowej XX wieku w Legnicy (2001), Ogólnopolski Konkurs Kompozytorski dla uczniów średnich szkół muzycznych w Legnicy (2001, 2003), Konkurs Młodych Kompozytorów *Musica Sacra* w Częstochowie⁷

Jako akompaniator Marian Sawa przez wiele lat współpracował m.in. z: Orkiestrą Symfoniczną i Kameralną Filharmonii Narodowej, z zespołem *Con moto ma cantabile*, z Teatrem Wielkim i Dramatycznym w Warszawie, Chórem Męskim im. Wacława Lachmana Towarzystwa Śpiewaczego *Harfa*. Ponadto współpracował m.in. z: Warszawską Operą Kameralną, Chłopięco-Męskim Chórem *Poznańskie Słowiki*, chórem *Cantores Minores Wratislavienses*, Chórem Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Warszawskim Zespołem Chorałowym, Chórem Studium Muzyczno-Liturgicznego w Aninie, Orkiestrą Filharmonii Wrocławskiej, Teatrem Dramatycznym w Olsztynie i Teatrem Polskim we Wrocławiu.

Artysta współpracował z wieloma solistami, z którymi dokonał licznych nagrań radiowych i telewizyjnych. Wśród nich znaleźć można m.in. takie nazwiska, jak: Jerzy Artysz, Jadwiga Gadulanka, Bernard Ładysz, Zbigniew Ładysz, Anna Malewicz-Madey, Wiesław Ochman, Jerzy Połomski, Sława Przybylska, Kazimierz Pustelak, Ryszarda Racewicz, Jadwiga Rappé, Paulos Raptis, Irena Santor, Krystyna Szostek-Radkowa. Jako organista koncertował w kraju (Bytom, Białystok, Kraków, Kamień Pomorski, Legnica, Leżajsk, Łódź, Warszawa, Władysławowo) i za granicą (Belgia, Finlandia, Francja, Holandia, Niemcy, Włochy, Związek Radziecki). Nagrał wiele płyt dla wielu polskich wytwórni: Veritonu, (SXV – 708, 710, 713, 714, 725, 744, 746, 751, 757, 764, 772, 791, 798), Polskich Nagrań Edition, DUX-u, a także dla Polskiego Radia i Telewizji⁸.

Marian Sawa znany był jako znakomity improwizator. Jego improwizacje odznaczały się nadzwyczajną giętkością, swobodą w operowaniu licznymi cytatami polskich pieśni kościelnych, wątków chorałowych, przeplatanych fragmentami z literatury muzycznej. W sztuce improwizatorskiej Sawy zwraca uwagę nadto zdumiewające bogactwo środków kontrapunktycznych, harmonicznym i znakomity zmysł architektoniczny, objawiający się zwartą formą i przemyślanym planem energetyczno-dramaturgicznym⁹. Talent improwizatorski Mariana Sawy melomani mogli podziwiać m.in. na organizowanych rokrocznie w Filharmonii Narodowej koncertach kolędowych, na których jego fantastyczne przygrywki organowe wprowadzały w nastój wykonywanych przez Chór Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Henryka Wojnarowskiego kolęd¹⁰

⁷ ŁUKASZEWSKI, *art. cyt.*

⁸ L.M. GORECKI, *Preludia organowe na temat polskich pieśni kościelnych Mariana Sawy w aspekcie dydaktycznym, wykonawczym i liturgicznym*, Warszawa 2005 (pr. mgr. w Bibliotece AMFC).

⁹ *Tamże*.

¹⁰ B. TUMIŁOWICZ, *Sawa — pogromca organów*, „Życie Muzyczne” (1998), nr 5–6, s. 39.

Z całą pewnością warto zatrzymać się nad twórczością Mariana Sawy. Jego dzieła wykonywano podczas licznych festiwali, m.in. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej *Gaude Mater* w Częstochowie, Ogólnopolskiego Turnieju Chórów *Legnica Cantat*, Laboratorium Muzyki Współczesnej w Białymstoku, *Wratistlavia Cantans* we Wrocławiu, Zamojskich Dni Muzyki, Gliwickich Spotkań Chóralnych, Bydgoskich Spotkań Chóralnych, Spotkań Chórów Warszawskich *Cantate Domino*, a także na licznych festiwalach muzyki organowej, m.in.: we Fromborku, Gnieźnie, Kamieniu Pomorskim, Kazimierzu, Koszalinie, Krakowie, Leżajsku, Lublinie, Łodzi, Morażu, Oliwie, Olsztynie, Pelplinie, Radomiu, Rumii, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie, Władysławowie i innych. W Sejnach zorganizowany został cykl koncertów poświęcony wyłącznie twórczości organowej Mariana Sawy. Jego dzieła wykonywane są również za granicą — w większości krajów świata. Kompozycje organowe Mariana Sawy posiadają w repertuarze niemal wszyscy organiści polscy i wielu zagranicznych. Utwory na organy Mariana Sawy były wielokrotnie utworami obowiązkowymi na konkursach organowych, m.in. *Fant* na I Konkursie Organowym im. F. Nowowiejskiego w Poznaniu w 1994 r., *RAF* na Międzynarodowym Konkursie Klawesynowym w Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie w 1998 r., *Fuga–Bolero* na konkursie organowym w Gdańsku, *Hymnus in honorem Sancti Petri et Pauli* na konkursie organowym w ramach *Conversatorium* Organowego w Legnicy w 1998 r., *Taneczne obrazki* na Ogólnopolskim Konkursie Muzyki Organowej im. ks. S. Ormińskiego w Rumii w 2002 r.¹¹

Twórczość Mariana Sawy obejmuje muzykę organową, chóralną, symfoniczną oraz wokalnoinstrumentalną. Z całą pewnością jej zasadniczą, największą część stanowi muzyka organowa. Przez wielu kompozytor nazywany jest m.in. tytanem organów¹² lub pogromcą organów¹³. W kompozycjach organowych Sawy uderza różnorodność gatunków i form. Ich olbrzymia ilość obejmuje pozycje począwszy od drobnych miniatur, preludiów i utworów o charakterze dydaktycznym, poprzez formy średniej wielkości, do dzieł monumentalnych. Większość tych dzieł posiada improwizacyjną, swobodną formę. Jednak nie brakuje wśród nich sonat, passacaglii, etiud, toccat, fantazji, fug, partit, capriciów, ciaccon, form cyklicznych. Kompozytor — podobnie jak Liszt, Schumann czy Reger — ma również w swoim dorobku dwa utwory opierające się na słynnym temacie *B–A–C–H*. Zwraca uwagę różnorodnym charakterem i stylistyką. Są to kompozycje refleksyjne, zadumane, poważne, głębokie i majestatyczne lub dramatyczne, czy wręcz tragiczne w wyrazie, a także utwory energiczne, ruchliwe, motoryczne, a niekiedy wręcz groteskowe i dowcipne. Marian Sawa świetnie potrafił zilustrować rozmaite nastroje. Z łatwością potrafił połączyć

¹¹ GORECKI, *Preludia organowe*.

¹² M.T. ŁUKASZEWSKI, *Tytan organów*, „Muzyka 21” (2000), nr 2.

¹³ TUMIŁOWICZ, *art. cyt.*

w jednym utworze gregoriańską monodię i rytm oberka, polifoniczne przebiegi i kolorystyczne współbrzmienia klasterowe, tonalność i atonalność¹⁴.

Dużą popularnością cieszy się również twórczość chóralna. Jan Węcowski w czasie II Sympozjum Kompozytorskiego Akademii Muzycznej im. F. Chopina, w dniu 15 grudnia 2000 r. w Warszawie, w swoim referacie poświęconym twórczości chóralnej *a cappella* Mariana Sawy zauważył:

Twórczość chóralna Sawy jest oryginalna i bez trudu rozpoznawalna. Jej specyficzny klimat tworzy brzmieniowość jego kompozycji. Harmonika, obok melodii, staje się najważniejszym elementem muzycznym. Jest głównym wyrazicielem emocji i ekspresji. Kompozytor posługuje się harmoniką diatoniczną, często modalną, nawiązującą do surowej, średniowiecznej brzmieniowości, ale nie gardzi przy tym i śmiałymi elementami współczesnej techniki wokalne (...) i oryginalnymi współbrzmieniami. Wszystko dla lepszego wyrażenia właściwych treści. Oryginalna, zaskakująca harmonika jest u niego kolorytem, barwą, środkiem wyrazu i ekspresji. Cechą wielce charakterystyczną (...) jest też kantilenowość, śpiewność linii melodycznych wszystkich głosów chóralnych (...). W utworach wokalnych bardzo ważny jest tekst kompozycji (...). Kompozycje chóralne *a cappella* Mariana Sawy, w przeważającej części o treści religijnej, wnoszą poważny wkład do rozwoju współczesnej polskiej pieśni chóralnej (...). Należy go zaliczyć do ścisłego grona najwybitniejszych kompozytorów polskiej muzyki chóralnej współczesnych czasów. Utwory jego cechuje znakomity warsztat kompozytorski i olbrzymia, oryginalna inwencja. Podziw budzi nie tylko bogactwo i różnorodność jego dzieł, ale również wysoki poziom artystyczny. Słuchając ich odczuwamy silną i wyważoną ekspresję¹⁵.

W utworach chóralnych M. Sawy łatwo zauważyć priorytetową rolę tekstu. Często akcenty muzyczne podporządkowane są akcentom słownym. W trosce o jak najczytelniejszy przekaz tekstu kompozytor korzysta z tradycyjnej formy zapisu i tradycyjnych środków wyrazu. Utwory te charakteryzują się szlachetną prostotą, głębią wyrazu i szczególnym ładunkiem emocjonalnym. Twórczość chóralna Sawy odznacza się różnorodnością gatunkową i konstrukcyjną. W tym bogactwie (liczba dzieł przekracza 160 pozycji) znajdziemy msze, motety, psalmy, litanie, hymny, antyfony, responsoria, suplikacje, sekwencje, wersety, modlitwy, nabożeństwa, pieśni, kolędy, pastoralki, jak również utwory do tekstów poetyckich, zarówno religijnych, jak i świeckich. Jakiegokolwiek ramy, czy schematyczne założenia formalne, krępują swobodę nieograniczonej inwencji twórczej kompozytora¹⁶.

Z tej pobieżnej charakterystyki twórczości Mariana Sawy wyłania się obraz twórcy ponadprzeciętnego¹⁷. Anna Ignatowicz zauważa:

Jest interpretatorem twórczym — twórcą zaś — wrażliwym. Piewcą nastroju i mistrzem w przekazywaniu emocji. Jest przy tym kompozytorem kłopotliwym (dla muzykologów),

¹⁴ GORECKI, *Preludia organowe*.

¹⁵ J. WĘCOWSKI, *Mariana Sawy twórczość chóralna a cappella*, w: A. GRONAU-OSIŃSKA (red.), *Muzyka chóralna. II Sympozjum Kompozytorskie Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina*, Warszawa 2001, s. 134–135.

¹⁶ *Tamże*, s. 133–134.

¹⁷ GORECKI, *Preludia organowe*.

nieczułym bowiem na mody i trendy epoki. Spontanicznym na granicy dziecięcej naiwności i „organicznym” — w jego muzyce częstokroć zaciera się granica między syntezą a synkretyzmem (...). Niezależnie od przyjętej konwencji stylistycznej są to kompozycje konstrukcyjnie dopięte i mistrzowskie warsztatowo. Przy tym muzyka — muzyka atrakcyjna zarówno dla słuchacza, jak i dla wykonawców¹⁸.

Znakomita większość twórczości Mariana Sawy dotyka tematyki sakralnej. Biblijne i liturgiczne teksty stały się wyzwaniem i zachętą, aby uchylić światu ogromny talent i wrażliwość, jakie kryły się w jednej, nieprzeciętnej osobie: kompozytorze, organiście, improwizatorze, pedagogu.

Mowa o człowieku niezwykle skromnym, pogodnym, wyciszonym, nie zabiegającym o zaszczyty, honory, sławę i tytuły naukowe, w środowisku muzycznym Warszawy znanym wszystkim. Wielu wybitnych organistów sięga po jego twórczość. Marian Sawa nie troszczył się o wykonania swoich utworów, jednak licznych prezentacji jego dzieł w kraju i za granicą mógłby mu pozazdrościć niejeden twórca¹⁹.

Oto ważniejsze kompozycje Mariana Sawy:

Małe preludia na fisharmonię (1962)

Miniatury na organy (1967)

Kwartet smyczkowy (1967)

Sonata na organy (1967)

Toccata i Passacaglia na organy (1967)

Muzyka organowa na dwoje wykonawców (1968)

Oktet instrumentalny (1968)

Et in terra na organy (1968)

Dialogi w dawnych stylach na organy (1968)

Etiudy chorałowe na organy (1968)

Tryptyk Oliwski na organy (1968)

Muzyka organowa w 3 częściach (1968)

A czemuż to — kolęda na głos solowy i organy (1968)

Symfonia koncertująca na chór, organy i orkiestrę (1968)

Capriccio concertante na organy (1969)

Assemblage na orkiestrę (1969)

Ciaccona quasi una fantasia na organy (1969)

Cztery małe utwory na organy (1969)

Legnicka Rapsodia na chór mieszany (1970)

Ave! na organy (1970–1971)

B–A–C–H na organy (1971)

Fantazja ludowa na organy (1971)

¹⁸ A. IGNATOWICZ, *60-lecie Mariana Sawy*, „Życie Muzyczne” (1997), nr 5–6.

¹⁹ Por. M.T. ŁUKASZEWSKI, omówienie płyty CD *Marian Sawa Organ Music – IV*, Acte Préalable AP0093, Warszawa 2002.

- Aria* na organy (1971)
Passacaglia na organy (1971)
Concertino na organy i taśmę (1971–1973)
Musica concertante a due essecutori na organy i pozytyw (1972)
Etiuda koncertowa na organy (1972)
Toccata na organy (1973)
Dwanaście etiud na pedał solo (1974)
Dwanaście etiud organowych (1974)
Dwanaście mini-fug organowych (1974)
Quasi concertante na organy i zespół instrumentalny (1974)
Osiem trio-kanonów na organy (1974)
Za gwiazdą na głos i fortepian (1974)
Assentiment na organy (1975)
D'accord na organy (1975)
A la rondo na organy (1975)
Responsoria na Boże Ciało na chór mieszany (1977)
Responsoria na Boże Ciało na chór męski (1977)
Antyfony na organy (1978)
Dyptyk Warszawski na organy (1978)
Lamentacje na organy (1978)
De herdertjes lagen bij nachte — kolęda flamandzka na tenor i chór męski (1978)
Malowanki na 2 trąbki i 2 puzony (1979)
Fantazja pastoralna na organy (1979)
Fantazje organowe (1979)
Duszo Chrystusowa na baryton solo, trąbkę i organy (1979)
Bogurodzica quasi fantasia na organy (1979)
Ave Maria na baryton solo, trąbkę, dzwony i organy (1979)
Ave verum corpus na tenor, baryton i chór męski (1980)
Partita maryjna „Matko Najświętsza” na organy (1980)
Partita maryjna „Matko Niebieskiego Pana” na organy (1980)
Partita wielkanocna „Chrystus zmartwychwstał jest” na organy (1980)
Partita wielkanocna „Wesoły nam dziś dzień nastał” na organy (1980)
Partita wielkanocna „Alleluja! Jezus żyje” na organy (1980)
Partita wielkopostna „Jezu Chryste Panie miły” na organy (1980)
Partita wielkopostna „Rozmyślajmy dziś” na organy (1980)
Fantazja „Gorzkie żale” na organy (1980)
Witraże na organy (1980)
Ave Maria na chór męski (1980)
Ave Regina na chór męski (1980)
Gloriosus Deus na chór męski (1980)
Ecce panis Angelorum na chór męski (1980)

- Regina caeli laetare* na chór męski (1980)
Sub tuum praesidium na chór męski (1980)
Te Deum na chór męski (1980)
Miserere mei Deus na chór męski (1980)
Ave Maria na tenor, baryton i 6-gł. chór męski (1980)
Alma Redemptoris Mater na chór żeński i chór męski (1980)
Regina caeli na głos solowy, chór żeński i chór męski (1980)
Miserere mei Deus na tenor solo i chór męski (1980)
Sub tuum praesidium na chór mieszany i organy (1980)
Litaniae Lauretanae na chór mieszany i organy (1980)
Horarium in honorem Immaculatae Virginis Mariae na głosy solowe, chór i organy (1980)
Czego chcą dzieci świata — małe oratorium na głosy solowe, głos recytujący, chór mieszany i orkiestrę (1980)
Moje pejzaże na instrumenty perkusyjne i fortepian (1981)
Scherzino na organy (1981)
Confiteor na chór mieszany (1981)
Quasi concertante na fortepian (1981)
O sacrum convivium na głosy solowe (1981)
Stabat Mater na chór mieszany (1981)
Dzwony cerkiewne na chór męski (1981)
Boże jestem Twoim więźniem na chór męski (1981)
Oj daj mi powrócić na chór męski (1981)
Ojczy nasz na chór męski (1981)
Pieśń Kocitapciów na 3 głosy równe (1981)
Magnificat na głosy solowe, chór żeński i chór męski (1981)
Stabat Mater na chór mieszany i organy (1981)
Omni die na chór męski (1981)
Beatus vir na 3 głosy solowe i chór męski (1981)
Benedic anima mea na głos solowy i chór męski (1981)
Suita Wielkanocna na chór męski i organy (1981)
W góralskiej szopce na głos solowy, recytatorów, chór męski i dzwonki (1981)
Pascha nostrum na trąbkę i organy (1982)
Oremus na organy (1982)
Matko Pszeniczna na chór mieszany (1982)
Pater noster na chór mieszany (1982)
Lacrimosa na chór męski (1982)
Regina coeli na chór męski (1982)
Chrystus otwiera ci oczy na głos solowy, kwartet męski i chór męski (1982)
Pater noster na głos solowy i chór męski (1982)
Laetatus sum na chór mieszany i organy (1982)

- Msza polska* na chór mieszany i organy (1982)
Alleluja na chór męski i organy (1982)
Requiem dla uciśnionych na głosy solowe, 2 chóry męskie, instrumenty perkusyjne i organy (1982)
Scherzino na fortepian (1983)
Suita koncertująca na organy i fortepian (1983)
Choros na organy (1983)
Fin na organy (1983)
Malan na organy (1983)
Rubi na organy (1983)
Arabeska stylizowana na chór mieszany (1983)
Ave Regina caeli na puzon i organy (1983)
Jarzębinowy bal na chór mieszany (1983)
Missa quarta na chór męski (1983)
Wiersze śpiewane, 5 pieśni do słów Leopolda Staffa na 3 głosy równe (1983)
Pieśń mojej nadziei na chór mieszany (1983)
Litania na chór męski (1983)
Msza łacińska na chór mieszany i organy (1983)
Bonjour! Monsieur Chopin na solistów, chór mieszany i orkiestrę (1983)
Sonata na organy (1985)
Ave maris stella na chór męski (1985)
Suplikacje na chór męski (1985)
Ave maris stella na głos solowy i chór męski (1985)
De Wonderroos van cassia na chór męski (1985)
Stabat Mater na baryton solo i organy (1985)
Missa brevis na chór męski (1986)
In monte Oliveti na chór męski (1986)
Te Deum na organy (1986)
O lux beata caelitum na chór mieszany (1986)
Ad multos annos na chór męski (1986)
Adoro te devote na chór męski (1986)
Adeste fideles na chór męski (1986)
O filii et filiae na chór męski (1986)
Beatus vir na chór męski (1986)
O Panie jedynie Ty na chór męski (1986)
Niebiańskie słowo na chór mieszany i organy (1986)
Tryptyk na puzon i organy (1986)
Ecce lignum crucis na organy (1986)
Fantazja nordycka na organy (1986)
Fantazja „Nie opuszczaj nas” na organy (1986)
Sacris solemnibus na chór mieszany i organy (1986)

- Inviolata* na chór żeński i organy (1986)
Pregiera semplice na głosy solowe, chór męski i organy (1986)
Topofonium na klawesyn (1986)
B-A-C-H na organy (1987)
Taneczne obrazki na organy (1987)
Modlitwa o uświęcenie życia na chór mieszany (1987)
Reincarnation na organy (1987)
Litania na chór męski (1987)
Modlitwa o łaskę uświęcenia życia na chór mieszany i organy (1987)
Litania polska na sopran solo i chór męski (1987)
Agata na organy (1988)
Ewa na organy (1988)
Magda na organy (1988)
Fresk na flet i organy (1988)
Quadrivium na flet, obój, fagot i klawesyn (1988)
Adoro te devote na organy (1988)
Oda na organy (1988)
Surrexit Christus hodie na organy (1988)
Sekwens na organy (1988)
Sonata na organy (1988)
Makamy organowe (1988)
Hej! Pod Krywaniem na chór męski (1988)
Magnificat na głosy solowe, chór męski i organy (1988)
W jaśminowym ogrodzie na 3 głosy równe (1988)
W koleinie na 3 głosy równe (1988)
Jesu meine Freude na organy (1988–1990)
Fantazja „Sansara” na organy (1989)
Hommage à J. Pachelbel na organy (1989)
Trzy Improperia na organy (1989)
Jutrznia na organy (1989)
Ave Regina coelorum na chór męski (1989)
Hejnał WZCH na chór męski (1989)
Laudate Dominum na chór męski (1989)
Rex pacificus na chór męski (1989)
Alleluja na chór męski (1989)
Alma Redemptoris Mater na chór męski (1989)
Ave Maria na baryton solo i chór męski (1989)
Kolędowanie na tenor, chór męski i organy (1989)
Canzona na obój i organy (1990)
Canzona na organy (1990)
Hymne der Stant Sundern na organy (1990)

- Hommage à Cesar Franck* na organy (1990)
Gaude Polonia na organy (1990)
Alleluja! Zdrowaś Maryjo na chór męski (1990)
Bogarodzico! Dziewico na chór męski (1990)
Duszo Chrystusowa na chór męski (1990)
Nieszpory o świętym Andrzeju Boboli na chór męski unisono i organy (1990)
Tys wielką chlubą na chór męski (1990)
Sześć psalmów na chór męski (1990)
Pięć pastorałek do słów H. Cenarskiej na chór męski (1990)
O Panie nasz na głosy równe (1990)
Missa brevis na chór męski i organy (1990)
Ave Maria na tenor, chór męski i organy (1990)
De herdertjes lagen bij nachte — kolęda flamandzka na chór męski i orkiestrę dętą (1990)
Czego chcesz od nas Panie na chór męski (1991)
Ego sum panis na chór męski (1991)
Krwi Przenajświętsza na chór męski (1991)
Invocazione na organy (1991)
Alleluja na chór męski (1991)
Ojczy Andrzeju na chór męski (1991)
Laudate pueri na chór męski (1991)
Veni Sancte Spiritus na sopran solo i organy (1991)
Pieśń do Boga na chór męski (1991)
Dwa offertoria na sopran solo i organy (1991)
Koncert na organy solo (1992)
Krasnochmielak na organy (1992)
Małe preludia na organy (1992)
Ave Maria na głos solowy i organy (1992)
Ave Maria II na głos solowy i organy (1992)
Concerto breve na organy i orkiestrę nr 1 (1993)
Trzy mazurki na fortepian (1993)
Avec les amis na organy (1993)
Fant na organy (1993)
Gloria tibi Trinitas na organy (1993)
Trzy preludia na organy (1993)
Veni Sancte Spiritus na organy (1993)
Adeste fideles na chór mieszany (1993)
Gloria tibi Trinitas na chór mieszany (1993)
Jam sol recedit igneus na chór mieszany (1993)
Jam przyszedł świadczyć na chór mieszany (1993)
Jesu dulcis memoria na chór mieszany (1993)

- Trzy wersety allelujatyczne* na chór mieszany (1993)
Veni Sancte Spiritus na 2 chóry mieszane (1993)
Anima Christi na chór mieszany (1994)
Mazurek na fortepian (1994)
Pian-Org na organy i fortepian (1994)
Deo gratias na organy (1994)
Hejnał na organy (1994)
Hymnus in honorem Sancti Petri et Pauli na organy (1994)
Małe preludia na fisharmonię (1994)
Preludia eucharystyczne na organy (1994)
Sine nomine na organy (1994)
Bolero na organy (1994)
Toccata festiva na organy (1994)
Ave Maria na chór mieszany (1994)
Ave maris stella na chór mieszany (1994)
Msza polska maryjna na chór mieszany (1994)
Msza eucharystyczna na chór mieszany (1994)
O sacrum convivium na chór mieszany (1994)
Ja cię zawsze będę strzegł na głosy równe (1994)
Msza eucharystyczna na chór mieszany i organy (1994)
Msza Maryjna na chór mieszany i organy (1994)
Sancta Catharina na chór mieszany i organy (1994)
Jam sol recedit igneus na sopran solo i organy (1994)
Modlitwa na baryton solo i organy (1994)
Ozdoło Cypru Święta Katarzyno na głos solowy i organy (1994)
Sancta Catharina na głos i organy (1994)
Rex pacificus na chór mieszany, organy i 12 trąbek (1994)
W sakramencie utajony na chór męski (1994)
Koncert organowy nr 2 (1995)
Arabeska na wiolonczelę (1995)
Burleska na klawesyn (1995)
Con fuoco na skrzypce i organy (1995)
Largo na skrzypce i organy (1995)
Missa Orbis factor na klawesyn lub organy (1995)
Sekwens na akordeon (1995)
Sonata HaFis na fortepian (1995)
Sonatina na organy, klawesyn, fortepian lub akordeon (1995)
Trzy elegie na organy lub fortepian (1995)
All'Antico na organy (1995)
Fresk gregoriański na organy (1995)
Fuga-Bolero na organy (1995)

- Orbis factor* na organy (1995)
Noël na organy (1995)
Kalejdoskop na chór mieszany (1995)
Rex pacificus na chór mieszany (1995)
Salvator mundi na chór mieszany (1995)
Maria Mater gratiae. Tryptyk maryjny na sopran solo i chór mieszany (1995)
Sub tuum praesidium na chór mieszany (1995)
Virgo parens Christi na chór mieszany (1995)
Czemu płaczesz rzewnie na chór męski (1995)
Modlitwa na głosy męskie (1995)
Święty Eugeniuszu de Mazenod na chór męski (1995)
O gloriosa Domina na chór żeński (1995)
Dyptyk Gnieźnieński na głosy solowe, chór mieszany i organy (1995)
Królowo nasza Matko pocieszenia na chór mieszany i organy (1995)
Bądź pozdrowiona Pani Święta na głos solowy i organy (1995)
Confitebor tibi na sopran i organy (1995)
Białym Orłem wzleć na chór mieszany i orkiestrę dętą (1995)
Hymn a tre na skrzypce, altówkę i fagot (1996)
Rapsod na fortepian (1996)
In nomine Domini na trąbkę i puzon (1996)
Fantazja „Regina Poloniae” na organy (1996)
Hymnus II na organy (1996)
Sekwencja I „Dies irae” na organy (1996)
Koncert organowy nr 3 „Legnicki” (1996)
Fuga–Bolero na 2 fortepiany (1996)
Entrée na kwartet smyczkowy (1996)
Sekwencja II „Victimae paschali laudes” na organy (1996)
Pastorale na organy (1996)
Fantazja Jasnogórska na organy (1996)
Liauba na organy (1996)
Fantazja chorałowa „Toi qui disposes” na organy (1996)
Scherzino na organy dla dwóch wykonawców (1996)
Cantate Domino in laetitia na chór mieszany (1996)
Ego sum panis vivus na chór mieszany (1996)
Anima mea na chór mieszany (1996)
Hymnus „Gentis Poloniae gloria” na chór mieszany (1996)
In Jubilatione na chór mieszany (1996)
Laudate Dominum, Alleluja na chór mieszany (1996)
Matka Boska zna Warszawę na chór mieszany (1996)
Dwa motety na Boże Narodzenie na chór mieszany (1996)
Popule meus na chór mieszany (1996)

- Kantata na Boże Narodzenie* na głosy solowe, chór mieszany i organy (1996)
- Laudate Dominum* na chór mieszany i organy (1996)
- Pieśń do św. Brygidy* na głos i organy (1996)
- Tu Trinitas Unitas* na sopran i organy (1996)
- Regina caeli* na chór mieszany i organy (1996)
- Tu es Petrus* — kantata na głosy solowe, chór mieszany i organy (1996)
- Sekwencja na Boże Narodzenie* na sopran, alt, bas i organy (1996)
- Tu es Petrus* — kantata na głosy solowe, chór mieszany, organy i orkiestrę (1996)
- Koncert organowy nr 4* (1997)
- Intrata z hejnałem* na organy (1997)
- Ad Jubilationem* na organy dla dwóch wykonawców (1997)
- Jubilare Deo* na cztery ręce na organy (1997)
- Carmina in honorem Sancti Adalberti* na chór mieszany (1997)
- Modlitwa wieczorna* na chór mieszany (1997)
- Pax vobis* na chór mieszany (1997)
- Salve Regina* na chór mieszany (1997)
- Sancta Caecilia* — oratorium na sopran solo, chór chłopięcy, chór męski, chór mieszany, dwoje organów, dzwony i smyczki (1997)
- Matko Pomocy Nieustającej* na chór mieszany i organy (1997)
- Terra tremuit* na chór mieszany i organy (1997)
- Carmina Fratribus dicata* na sopran, 2 saksofony i organy (1997)
- Carmina in honorem Sancti Adalberti* na 2 głosy solowe i organy (1997)
- Koncert organowy* (1998)
- Introitus* na organy i puzon (1998)
- RAF* na klawesyn (1998)
- Suita pieśni maryjnych* na 2 puzony, tubę i organy (1998)
- Entrada festiva* na organy (1998)
- Salve Regina* na organy (1998)
- Spotkanie z Kalinką* — burleska na organy (1998)
- Hymnus Academiae Balticae* na chór mieszany (1998)
- Oremus pro Pontifice* na chór mieszany (1998)
- Crucem tuam* na chór męski (1998)
- Domine exaudi* na chór męski (1998)
- Pax vobis* na chór męski (1998)
- Ubi caritas* na chór męski (1998)
- Moja Polska* na chór męski (1998)
- Norwidowe dumania* na baryton solo i fortepian (1998)
- Psalm 96* na kontratenor i organy (1998)
- Cantate Domino* — kantata na sopran, bas, chór mieszany, dwoje organów i smyczki (1998)
- Via Crucis* na sopran, baryton, głos recytujący, chór mieszany i orkiestrę dętą (1999)

- Intermezzo* na orkiestrę (1999)
Suita stylizowana na obój i organy (1999)
Dyptyk na obój i organy (1999)
Fantazja na saksofon i organy (1999)
Sonata na organy nr 2 (1999)
Koncert na saksofon i organy (1999)
Tota pulchra es Maria na chór mieszany (1999)
Laudate Dominum na 4-głosowy chór żeński (1999)
Pater noster, Fiat voluntas tua na 4-głosowy chór żeński (1999)
Droga Krzyżowa — oratorium (1999)
Sonant na trąbkę i organy (2001)